

Sygn. akt IX Ca 1412/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marta Borowska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2023 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa B. P.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt I C 1130/22,

I. odrzuca apelację od punktu II i IV zaskarżonego wyroku,

II. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I i III w ten sposób, że powództwo oddala i nie obciąża powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego,

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 200 (dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty,

IV. przyznaje adw. W. W. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł, powiększoną o należny podatek od towarów

i usług, tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie powódki

z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Jacek Barczewski

Sygn. akt: IX Ca 1412/22

UZASADNIENIE

Powódka B. P., w pozwie wniesionym w dniu 10 maja 2022 r., przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie w

dniu 10 października 2018 r., w sprawie o sygn. akt XC 1359/18, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14 czerwca 2019 r.

Powódka podała, że nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 22 grudnia 2015 r. została zobowiązana do zapłaty na rzecz banku kwoty 4.647,70 zł, zaś nakaz ten został jej doręczony dopiero w 2016 r. W wyniku złożonego sprzeciwu, sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego w Olsztynie. Powódka wskazała, że nie została należycie zawiadomiona o wyznaczonej na 10 października 2018 r. rozprawie, na której został wydany wyrok. W dniu 14 czerwca 2019 r. przedmiotowy wyrok została opatrzonej w klauzulę wykonalności. Powódka podniosła, że z uwagi na wadliwe działanie operatora pocztowego, została pozbawiona możliwości zapoznania się z kierowaną do niej przez Sąd korespondencją i terminowego wniesienia środka odwoławczego. Następnie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, o którym również nie została poinformowana. Powódka podniosła zarzut przedawnienia objętego tytułem wykonawczym roszczenia. Ponadto zdaniem powódki zobowiązanie z tytułu udzielonej jej pożyczki zostało w całości spłacone. Powołała się również na zasady współżycia społecznego, jej zdaniem Sąd winien wziąć pod uwagę, że powódka jako osoba nie znająca się na obowiązujących w banku procedurach, nie miała wiedzy, że powinna zgłosić fakt niedyspozycji zdrowotnej, jakiej doznała, ubezpieczycielowi, bowiem fakt zabezpieczenia pożyczki przyznawał wierzycielowi uprawnienie do dochodzenia przysługującego mu roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. wniósł o odrzucenie pozwu z uwagi na treść art. 366 k.p.c., ewentualnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Nadto domagał się nieobciążania pozwanego kosztami postępowania z uwagi na fakt, że nie dał powodów do wytoczenia powództwa. Pozwany wskazał nadto, że przedmiotowa wierzytelność, w drodze umowy cesji, została przeniesiona na rzecz P. 1 Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, w związku z czym powództwo winno być skierowane wobec obecnego właściciela wierzytelności.

Postanowieniem z dnia 14 września 2022 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut powagi rzeczy osądzonej.

Wyrokiem z dnia 27 października 2022 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w punkcie I. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy jakim jest wyrok z dnia 10 października 2018 roku wydany przez Sąd Rejonowy w Olsztynie za sygnaturą akt X C 1359/18 opatrzonej klauzulą wykonalności postanowieniem z dnia 24 czerwca 2019 roku na rzecz wierzyciela (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W., w punkcie II. przyznał adwokatowi W. W. kwotę 738 złotych w tym podatek VAT tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną powódce z urzędu, którą to kwotę nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego w Olsztynie, w punkcie III. nie obciążył pozwanego kosztami postępowania i w punkcie IV. nieuiszczone koszty sądowe od których powódka była zwolniona przejął na rachunek Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego w Olsztynie

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny: Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 29 grudnia 2015 r., w sprawie VI Nc-e (...), na skutek pozwu wniesionego przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W., Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego Lublin- Zachód w Lublinie, VI Wydział Cywilny nakazał B. P. aby zapłaciła na rzecz powoda 4.647,70 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. W wyniku złożonego sprzeciwu, postanowieniem z dnia 20 grudnia 2016 r., sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie jako sądowi właściwości ogólnej pozwanej. Sąd Rejonowy Olsztynie, X Wydział Cywilny, wyrokiem z dnia 10 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt XC 1359/18 zasądził od B. P. na rzecz (...) Bank (...) S.A. we W. kwotę 3.937,70 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty 3.522,38 zł od dnia 13 listopada 2015 r. do dnia zapłaty. Bank złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia ww. wyroku. Orzeczenie uprawomocniło się. W dniu 30 maja 2019 r. pozwany złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności ww. tytułowi egzekucyjnemu i w dniu 14 czerwca 2019 r. nadano mu klauzulę wykonalności. W dniu 18 lipca 2019 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie M. K. wszczął postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) Bank (...) S.A., w oparciu w wskazany wyżej tytułu wykonawczy. Postanowieniem z dnia 21 października 2019 r. postępowanie zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W dniu 1 października 2020 r. pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. a P. 1 Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym

Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą w K. została zawarta umowa przelewu wierzytelności, którą objęta została m.in. wierzytelność wobec B. P., wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt XC 1359/18. Wnioskiem z dnia 15 lutego 2022 r. nabywca wierzytelności P. 1 (...) w K. zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie M. K. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużniczce B. P., w oparciu o art. 804² § 1 k.p.c. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą Km 891/22. W dniu 21 lutego 2022 r. komornik wystosował do B. P. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji oraz wezwał do zapłaty należności. Przesyłka skierowana na adres: (...)-(...) O., ul. (...) nie została odebrana. W dniu 5 maja 2022 r. wierzyciel rozszerzył wniosek egzekucyjny wnosząc o wszczęcie egzekucji z nieruchomości dłużniczki stanowiącej lokal mieszkalny, położony w O., przy ul. (...). Przedmiotowa egzekucja obecnie jest w toku. Roszczenie nie zostało dotąd wyegzekwowane.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, jednak z powodów innych niż wskazane w pozwie. Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją, pozwalającym na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, jeżeli prowadzenie egzekucji na podstawie tego tytułu narusza prawa podmiotowe dłużnika wynikające z prawa materialnego. Zmierza ono do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania prawa. Jest to zatem powództwo niezależne od podstawy roszczenia i rozstrzygnięcia objętego tytułem wykonawczym, zmierza bowiem do pozbawienia wykonalności tego tytułu nie dlatego, że tytuł egzekucyjny nie odpowiadał prawu w dacie jego powstania (wydania orzeczenia), lecz dlatego, że bądź nie było podstaw do nadania klauzuli wykonalności, bądź też nastąpiły - po powstaniu tytułu - zdarzenia, które wyłączają dopuszczalność egzekucji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACz 107/13, LEX nr 1264406). Oznacza to, że przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne.

Jak zauważył Sąd Rejonowy, Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt III CZP 16/12, OSNC 2012/11/ 29, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 r. sygn. akt V CSK 199/10, LEX nr 786397, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt III CZP 78/03, Prok. i Pr. 2004, Nr 6, poz. 36, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2014 r., sygn. akt I ACa 1255/13, LEX nr 1451719, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa 1236/13, LEX nr 1438291). Wynika to zresztą z rozgraniczenia postępowania egzekucyjnego i rozpoznawczego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1972 r., sygn. akt II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222). Powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 k.p.c. (wyr. SN z 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, Nr 11, poz. 222).

Zdaniem Sądu Rejonowego nie ma też wątpliwości, że jeżeli po wydaniu tytułu egzekucyjnego obowiązek stwierdzony w tym tytule i objęty klauzulą jego wykonalności przestał istnieć, skutki prawne stąd wynikające mogą być stwierdzone w drodze procesu przewidzianego w art. 840 k.p.c. w trybie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości albo w części, a przed nadaniem klauzuli wykonalności w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c.), że należność objęta tytułem egzekucyjnym nie istnieje. Zatem, celem powództwa przeciwegzekucyjnego jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, natomiast nie ma ono na celu odniesienia się do trafności samego postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności i ma zmierzać do uchylenia klauzuli wykonalności. Powództwo z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją, a uchybienie formalne popełnione przez sąd w toku postępowania co do nadania klauzuli

wykonalności (art. 777 § 1 pkt 1) może dłużnik zwalczać w drodze - dostosowanego do tego - zażalenia (art. 795 k.p.c.) (uchw. SN z 17.4.1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, Nr 12, poz. 192). Powództwo przewidziane w art. 840 § 1 k.p.c. jest powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego. Jak wynika z powyższego, zdaniem tego Sądu, uwzględnienie żądania powódki wymagałoby wskazania przez powódkę istnienia przesłanek materialnoprawnych określonych we wskazanym przepisie. Powódka natomiast w niniejszym postępowaniu kwestionuje treść rozstrzygnięcia zawartego w orzeczeniu sądowym zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, podkreślając, że o rozstrzygnięciu sprawy dowiedziała się przypadkowo, gdyż skutek wadliwego działania operatora pocztowego w miejscu jej zamieszkania, nie była jej doręczana korespondencja sądowa - co nie jest istotą powództwa przeciwegzekucyjnego w myśl art. 840 k.p.c.

Kolejno Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. podstawą powództwa opozycyjnego mogą być tego rodzaju zdarzenia, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego (zamknięciu rozprawy w przypadku tytułów sądowych, z jednym wyjątkiem - spełnieniem świadczenia) i spowodowały wygaśnięcie zobowiązania dłużnika lub niemożność jego egzekwowania. Pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o powyższą podstawę możliwe jest zatem jedynie, gdy w okresie pomiędzy nadaniem klauzuli wykonalności (zamknięciem rozprawy w przypadku tytułów sądowych) a wyegzekwowaniem świadczenia powstaną zdarzenia, w wyniku których zobowiązanie wygasło albo też nie może być egzekwowane. Przykładem takiego zdarzenia mogą być: zapłata długu, zwolnienie zeń, odnowienie, potrącenie, przedawnienie. Takie zdarzenia powstałe w innym okresie (poza spełnieniem świadczenia) nie mogą być podstawą żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności lecz mogą tylko uzasadniać wniesienie określonych środków zaskarżenia. Zdaniem Sądu Rejonowego, tytuł egzekucyjny nie przedawnił się w całości ani w części, bowiem wierzyciele dwukrotnie wszczynali postępowanie egzekucyjne skutecznie przerywając bieg terminu przedawnienia. Pozostałe zarzuty podnoszone przez dłużniczkę były irrelewantne dla rozstrzygnięcia sprawy bowiem dotyczyły okoliczności sprzed uprawomocnienia się wyroku.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że w październiku 2020 r. wierzytelność objęta tytułem wykonawczym w postaci wyroku z dnia 10 października 2018 r., sygn. akt XC 1359/18 została przeniesiona w drodze cesji na rzecz (...) 1 Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, zatem (...) Bank (...) S.A. utracił przymiot wierzyciela w znaczeniu materialnoprawnym na skutek sprzedaży wierzytelności. W przypadku wystąpienia z żądaniem pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego legitymacja czynna przysługuje osobie zobowiązanej według treści tytułu (dłużnikowi) zaś legitymacja bierna osobie uprawnionej tj. wierzycielowi. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy bezspornie powódka jest dłużnikiem, zaś pozwany wierzycielem według treści tytułu wykonawczego (por. wyr. SN z 21.10.1999 r., I CKN 111/99, Legalis, wyrok SA w Szczecinie z 18 października 2012 roku I ACa 550/12). Niesporne jest również, że na podstawie wymienionego tytułu egzekucyjnego egzekucja prowadzona była na wniosek i na rzecz pozwanego banku. Pozwany ma zatem legitymację bierną w procesie. Istnieje bowiem tytuł wykonawczy wskazujący na pozwanego jako wierzyciela wykonalny przeciwko powódce. Za niezasadny zatem należy uznać zarzut pozwanego braku po jego stronie legitymacji biernej. Przelew wierzytelności i nadanie klauzuli na rzecz następcy prawnego skutkowało powstaniem drugiego tytułu wykonawczego. Natomiast formalnie wyrok objęty żądaniem pozwu w niniejszej sprawie mógł stanowić podstawę skutecznego prowadzenia egzekucji na rzecz pozwanego.

Jak zauważył tenże Sąd, w odpowiedzi na pozew to pozwany podniósł nową okoliczność - zawarcia umowy cesji, na podstawie której zbył wierzytelność objętą tytułem egzekucyjnym. W świetle dyspozycji przepisu art. 299 i 230 k.p.c. Sąd uznał, że powódka przyznała, a co najmniej nie zaprzeczyła tej okoliczności. W konsekwencji na mocy wskazanych przepisów stała się ona elementem stanu faktycznego. Przepis art. 843 § 3 k.p.c. nie przewiduje prekluzji dowodowej dla zgłaszania okoliczności faktycznych przez pozwanego. Co więcej z akt sprawy wynika, że powódka o dokonanej cesji dowiedziała się dopiero w toku niniejszego postępowania. Brak bowiem było dowodu, że po dokonaniu cesji nabywca bądź zbywca przesłał dłużniczkę informację o zmianie wierzyciela. Na podstawie dokumentów sprawy nie sposób ustalić, że powódka była zawiadomiona o cesji. Pozwany mimo stwierdzenia w odpowiedzi na pozew, że doszło do umowy cesji, nie przedstawił twierdzenia, że powódka była o niej zawiadomiona, nie przedłożył dowodu doręczenia, stąd też w ocenie tego Sądu podniesienia okoliczność przelewu wierzytelności nie sposób uznać za sprekludowane w

świecie dyspozycji art. 843 § 3 k.p.c. Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo, bowiem wobec zbycia przez pozwanego Bank na rzecz innego podmiotu, wierzytelności objętej zaskarżonym tytułem wykonawczym wygasło zobowiązanie powódki wobec pozwanego, a zatem została spełniona przesłanka powództwa opozycyjnego określona w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie § 2 pkt 1 i 2 w zw. z § 8 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 738 zł, w tym podatek VAT. Sąd I instancji wyjaśnił, że ponieważ odstąpił od obciążania pozwanego kosztami postępowania brak było podstaw do zastosowania dyspozycji art. 122 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Strona powodowa wygrała niniejszy spór, ale nie wskutek twierdzeń i zarzutów inicjujących ten proces, lecz wskutek wskazania przez stronę pozwaną, że wierzytelność objęta tytułem wykonawczym była przedmiotem cesji pomiędzy pozwanym a P. 1 Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym z siedzibą w K.. Zarzuty powódki były nietrafne i niezasadne, zatem sąd stwierdził, że zasady słuszności sprzeciwiają się zasądzeniu od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu. Nadto po zbyciu wierzytelności powód nie występował z wnioskiem o wszczęcie egzekucji.

Nieuiszczone koszty sądowe Sąd Rejonowy przejął na rachunek Skarbu Państwa, bowiem powódka została zwolniona od kosztów sądowych, a brak było podstaw do obciążenia tymi kosztami pozwanego.

Od wyroku Sądu I instancji apelację wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. Naruszenie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię co do prowadziło do błędnego uznania, że w niniejszej sprawie wystąpiły przesłanki do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności,
2. Naruszenie art. 788 § 3 k.p.c. w związku z art. 804¹ i art. 804² k.p.c. poprzez ich nieuzasadnione pominięcie co doprowadziło do uwzględnienia złożonego powództwa,
3. Naruszenie prawa procesowego, poprzez naruszenie art. 232 k.p.c. oraz 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuzasadnione pominięcie dowodów znajdujących się w aktach sprawy KM 891/22 potwierdzających, że to nabywca wierzytelności prowadzi aktualne postępowanie egzekucyjne, a pozwany Bank nie korzysta z tytułu wykonawczego.

Pozwany wniósł o:

- uchylenie w całości wyroku z dnia 27/10/2022r. oraz oddalenie powództwa w całości,
- zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych w tym również kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o:

1. oddalenie apelacji;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Na rozprawie w dniu 15 marca 2023 r. pełnomocnik powódki oświadczył, że w razie nieuwzględnienia wniosków zawartych w odpowiedzi na apelację wnosi o zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych, albowiem koszty te nie zostały pokryte ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Na wstępie wskazać należy, że w zakresie punktów II. i IV. zaskarżonego wyroku apelacja podlegała odrzuceniu jako wniesiona w warunkach braku interesu prawnego w ich zaskarżeniu (brak gravamen), ponieważ sformułowane w tych punktach rozstrzygnięcie jest z punktu widzenia interesu pozwanego obojętne. Tymczasem posiadanie interesu w zaskarżeniu rozstrzygnięcia warunkuje dopuszczalność apelacji. Zgodnie z art. 373 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie. W związku z powyższym, na podstawie art. 373 § 1 k.p.c. w punkcie I. wyroku Sąd Okręgowy odrzucił apelację od punktu II. i IV. zaskarżonego wyroku jako niedopuszczalną.

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji. Sąd Okręgowy podziela również ocenę prawną Sądu I instancji w zakresie w jakim tenże Sąd stwierdza, że podniesione przez stronę powodową argumenty mające przemawiać za słusznością żądania pozbawienia spornego tytułu wykonawczego wykonalności są bezzasadne. Rację ma zatem Sąd Rejonowy gdy stwierdza, że przedstawione przez powódkę na uzasadnienie żądania pozwu okoliczności nie stanowią przesłanek warunkujących dopuszczalność żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności ujętych w art. 840 § 1 pkt 1-3 k.p.c. Podstawę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności stanowią bowiem wyłącznie zdarzenia zaistniałe po powstaniu tytułu egzekucyjnego i nie jest dopuszczalne oparcie powództwa na żądaniu ponownego badania merytorycznej zasadności stwierdzonej tym tytułem wierzytelności. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własną ocenę prawną Sądu I instancji.

Nie podziela jednak Sąd Okręgowy stanowiska Sądu I instancji, że zbycie przedmiotowej wierzytelności na rzecz P. 1 Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego uzasadniało pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wystawionego na rzecz pierwotnego wierzyciela tj. na rzecz pozwanego banku w oparciu o normę wyrażoną w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie budzi wątpliwości, że egzekucja prowadzona pod sygn. Km 891/22 została wszczęta i jest prowadzona przez nabywcę wierzytelności, tj. P. 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, a nabycie nastąpiło w oparciu o umowę cesji opatrzoną urzędowo poświadczonymi podpisami (umowa cesji z dnia 1 października 2020 r. k. 9-13 załączonych akt komorniczych w sprawie Km 891/22).

W dniu 21 sierpnia 2019 r. weszła w życie nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego, mocą której do kodeksu wprowadzono art. 804² k.p.c., w którym w § 1 ustawodawca przewidział, że jeżeli po powstaniu tytułu wykonawczego uprawnienie przeszło na inną osobę, osoba ta może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi na podstawie tego tytułu, jeżeli wykaże przejście uprawnienia dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Jednocześnie, zgodnie z dodanym art. 788 § 3 zd. 1 k.p.c., Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności, jeżeli wszczęcie lub dalsze prowadzenie egzekucji możliwe jest na zasadach przewidzianych w art. 804¹ i art. 804². W związku z powyższym, w świetle przywołanych przepisów, nabywca wierzytelności P. 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty może wszcząć i prowadzić egzekucję w oparciu o tytuł wykonawczy zaopatrzonej

w klauzulę wykonalności na rzecz poprzedniego wierzyciela, innymi słowy nie musi występować o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na swoją rzecz. W związku z przejściem wierzytelności na nabywcę, pozwany (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. nie ma legitymacji biernej w procesie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Jedynie w przypadku gdyby pomimo zbycia wierzytelności, pozwany bank wszcząłby egzekucję w celu wyegzekwowania spornej wierzytelności, posiadałby wówczas legitymację bierną do występowania w niniejszej sprawie w charakterze powoda, tak się jednak nie stało. Słusznie zatem pozwany zarzuca brak legitymacji biernej i na tej podstawie domaga się oddalenia powództwa.

Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją. Skoro zatem pozwany (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. egzekucji nie prowadzi, tym samym wytoczenie powództwa przeciwko pozwanemu jest bezprzedmiotowe.

W doktrynie nie budzi wątpliwości, że po powstaniu tytułu wykonawczego, a nawet po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, stwierdzone w tytule egzekucyjnym obowiązki lub uprawnienia może przejść na inną osobę. Przekształcenie postępowania egzekucyjnego po stronie wierzyciela jest możliwe na podstawie art. 804¹, a wszczęcie postępowania egzekucyjnego – na podstawie art. 804². W razie gdyby egzekwowane świadczenie wygasło lub nie mogło być egzekwowane, powództwo należy wytoczyć przeciwko nabywcy uprawnienia, czyli nowemu wierzycielowi, który wstąpił do postępowania egzekucyjnego w miejsce pierwotnego wierzyciela, albo zainicjował takie postępowanie, przedstawiając organowi egzekucyjnemu dokument, z którego wynika nabycie uprawnienia stwierdzonego tytułem na rzecz pierwotnego wierzyciela. Nie wyłącza to jednak możliwości wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego przeciwko pierwotnemu wierzycielowi, jeżeli np. okaże się, że formalnie prawidłowo udokumentowany przelew wierzytelności nie wywołał skutków materialnoprawnych i do zmiany wierzyciela nie doszło, natomiast pierwotny wierzyciel ponownie zainicjował postępowanie egzekucyjne lub podjął działania w celu zainicjowania tego postępowania mimo spełnienia świadczenia (por. A. Adamczuk [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 478-1217, red. M. Manowska, LEX/el. 2022, art. 840.)

Reasumując, w niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne materialnoprawne przesłanki uzasadniające żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, o których mowa w art. 840 § 1 pkt 1-3 k.p.c., a zatem przedmiotowe powództwo należało oddalić.

W związku z powyższym, w punkcie II. wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w punktach I. i III. w ten sposób, że powództwo oddalił i na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie III. wyroku i na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach procesu za II instancję do dnia zapłaty. Kwota 200 zł obejmuje uiszczoną przez pozwanego opłatę sądową od apelacji. Apelacja okazała się uzasadniona, a pozwany poniósł koszt opłaty sądowej od apelacji. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się podstaw do zastosowania wobec powódki normy z art. 102 k.p.c. na etapie rozstrzygnięcia o kosztach procesu za II instancję i biorąc pod uwagę sytuację osobistą powódki, zdaniem Sądu powódka jest w stanie te koszty ponieść.

W punkcie IV. wyroku, na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 prawa o adwokaturze w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd Okręgowy przyznał adw. W. W. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 450 zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie powódki z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Orzekając w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powódce z urzędu Sąd Okręgowy miał na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. wydany w sprawie SK 66/19.

SSO Jacek Barczewski